

Jan Charytański

"Katechetische Aspekte der Liturgie-Konstitution", Josef Rabas, Freiburg-Basel-Wien 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/2, 192

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JOSEF RABAS, *Katechistische Aspekte der Liturgie-Konstitution*, Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. 178.

Katechizmy potrydenckie, jak również i katechizmy neoscholastyczne, w wychowaniu religijnym pomijały prawie całkowicie liturgię. Nawet przy nauce o sakramentach poprzestawały na podaniu teologicznych ujęć, nie poruszając zagadnienia znaku w jego różnych aspektach. Co prawda istniał osobny przedmiot nazywany liturgiką. Podawał on dziecku wiedzę o „rzczech, miejscach i czasach świętych”, ale zupełnie nie nawiązywał do historii biblijnej czy do katechizmu.

Konstytucja o Liturgii świętej, pierwszy dokument Soboru a jednocześnie owoc wieloletnich wysiłków ruchu liturgicznego, ukazała liturgię jako źródło i szczyt działalności Kościoła, a zarazem jako działanie Chrystusa Wywyższonego w swoim Kościele i przez swój Kościół. Toteż istotnym zadaniem wychowawczym staje się obecnie przygotowanie wiernych do czynnego, owocnego i świadomego udziału w liturgii. Oczywiście stwierdzenie to rzutuje na katechizację zarówno odnośnie celu, przedmiotu jak i metody.

Książka Josefa Rabasa usiłuje właśnie przeanalizować katechezę w świetle wskazań konstytucji soborowej o Liturgii świętej. Autor oczywiście służy na pierwszym miejscu katechetom niemieckim. Toteż omawia zarówno obecnie w Niemczech obowiązujący program, jak i używane podręczniki. Nie mniej rozważania autora wskazują pewien kierunek katechezie posoborowej.

Przede wszystkim na wielu miejscach swej książki autor stwierdza przy różnych okazjach, że liturgia z odrębnego i wyizolowanego przedmiotu nauczania stała się punktem docelowym wysiłków katechetycznych. Zarówno katecheza biblijna, jak i nauczanie katechizmu mają według autora prowadzić do zrozumienia istoty liturgii, do udziału w uświęcającym kulcie Jezusa Chrystusa, do odczytywania znaków liturgicznych, zwłaszcza w ich kontekście biblijnym. Dalej, katecheza powinna prowadzić do uczestnictwa w liturgii poprzez wychowanie nowej duchowości i wprowadzenie we wspólnotę. W tym celu należy dziecko wychować do medytacji, słuchania i patrzenia we wierze na odbywające się obrzędy, uzdolnić je do modlitwy wspólnej i wspólnego w liturgii działania.

Szczególnie wartościowe partie książki dotyczą zagadnienia wzajemnego powiązania katechezy biblijnej i katechezy liturgii i to zarówno od strony tożsamości przedmiotu, jak i przybliżonej skuteczności działania.

Pewną trudność sprawia czytelnikowi podział książki na działy. Przyjęty klucz jest w zasadzie słuszny, nie mniej powoduje zbyt wielokrotne powracanie autora do poruszonych już uprzednio tematów.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA

H. DUESBERG, *Die Messe biblisch betrachtet*, tłum. z franc., Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. 123.

Tytuł książki H. Duesberga może czytelnika wprowadzić w błąd. Zawiódłby się, gdyby w niej szukał analizy i oświelenia biblijnego poszczególnych obrzędów Mszy świętej. Nie ma w niej również mowy o starotestamentalnych typach Eucharystii.

Autor przyjmuje ucztę jako podstawową formę sprawowania Eucharystii, ucztę wspólnoty, a jednocześnie ucztę ofiarniczą i eschatologiczną. Koncentruje uwagę przede wszystkim wokół zasadniczych postaw duchowych wymaganych od uczestniczących. Stanowią je wdzięczność, radość, miłość braterska, oczekiwanie powtórnego przyjścia Pana. Są one konieczną odpowie-